

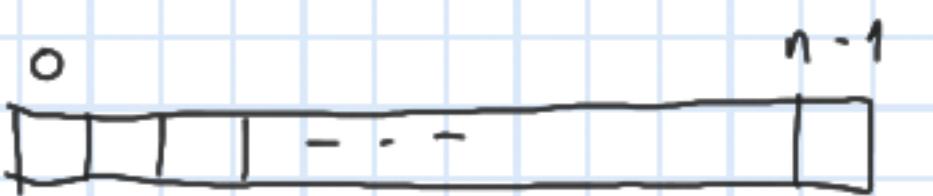
Algorytmy i Struktury Danych

Wykład 5

Abstrakcyjne struktury danych

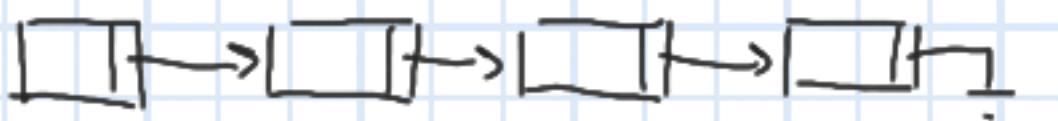
- "kontrakt" co do działania
- zestaw operacji
- fizyczna realizacja

Tablica

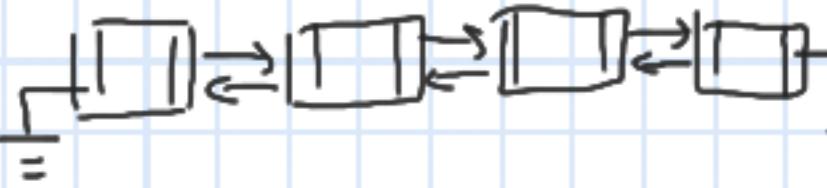
"Cos co ma ponumerowane komórki, do których można się bezpośrednio odwoływać"

Lista jednoliciwunkowa

"Cos co pozwala usuwać od przegłówka do końca i wpinać/usunąć elementy"

Lista dwuściennkowa

"Cos co pozwala wędrować w obie strony i wpinać/usuwać elementy"

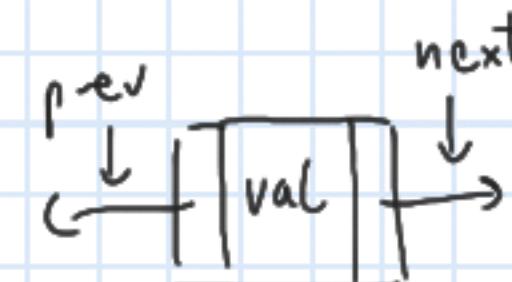
class DNode:

def __init__(self):

self.prev = None

self.next = None

self.val = None

Lista dwuściennkowa = jednogm wskaźnikiem

1 1 0 1 0 1 0 1

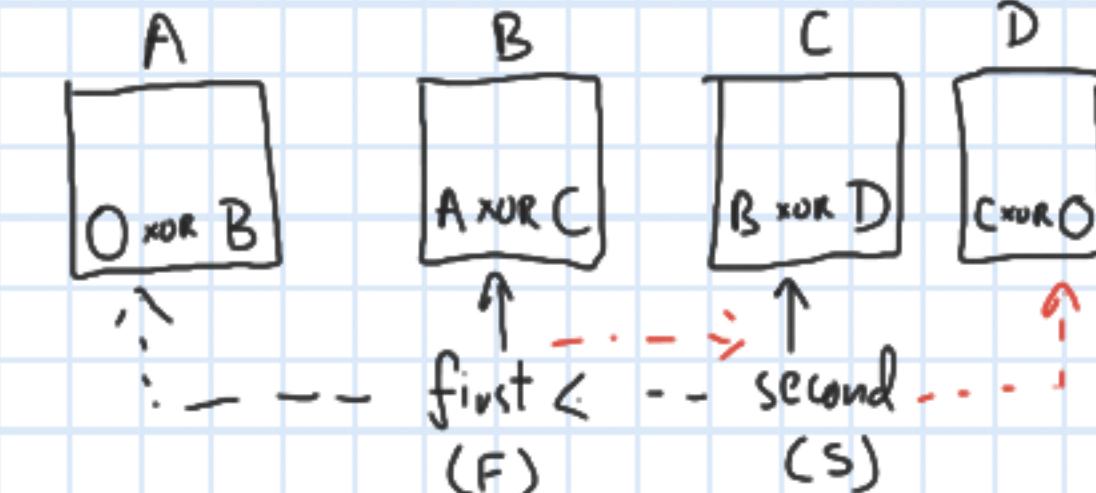
XOR 0 1 1 1 0 0 1 1

1 0 1 0 0 1 1 0

$$(A \text{ XOR } B) \text{ XOR } B = A$$

$$(A \text{ XOR } B) = (B \text{ XOR } A)$$

$$(A \text{ XOR } B) \text{ XOR } A = B$$

$$(A \text{ XOR } C) \text{ XOR } S.\text{ptr} =$$

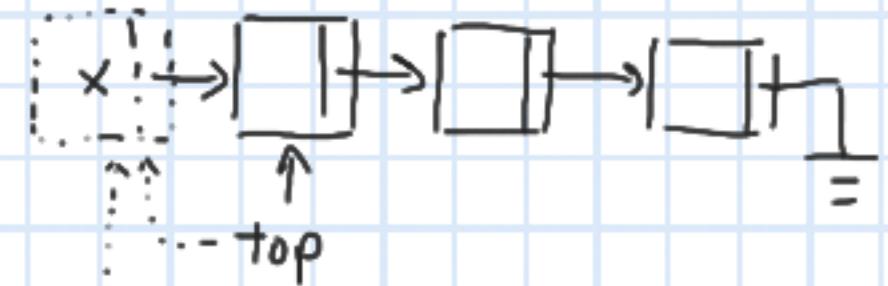
$$(A \text{ XOR } C) \text{ XOR } C = A$$

Stos (ang. stack)

"Cos, co powala odkładając elementy na szczyt, lub z niego zdejmując."

- push(x) ← ułóż x na stos
- pop() ← zdejmij element ze stosu
- isEmpty() ← czy stos jest pusty

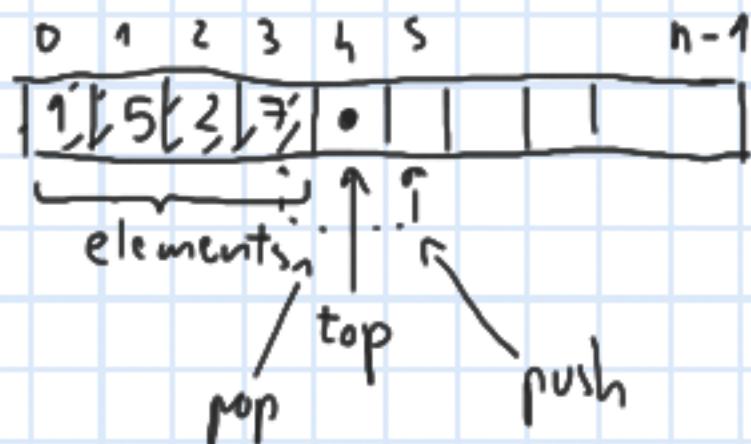
Implementacja na liście jednokierunkowej

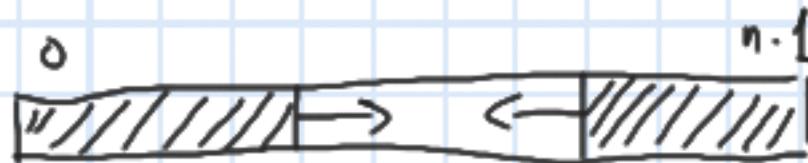
push(x)

pop()

Implementacja tablicowa

Dwa stosy

starsze komputery PC XT/AT

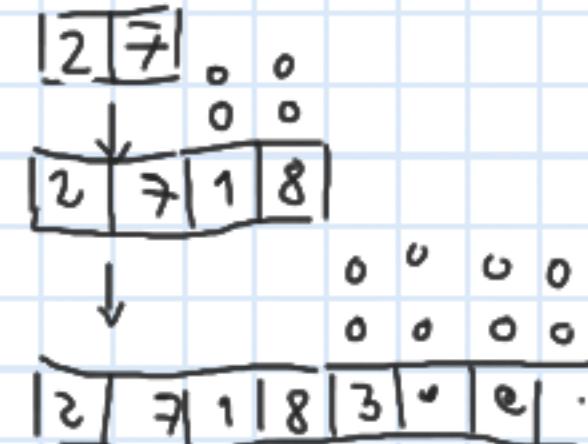
Co jeśli słowny nam się
miejscie w zaallokowanej tablicy?

- wówczas tworzymy nową,
2x większą tablicę i kopiujemy
do niej zawartość stosu

Analiza kosztu zamontowanego

push - 3 zl

pop - 1 zl

Kolejka (ang. queue)

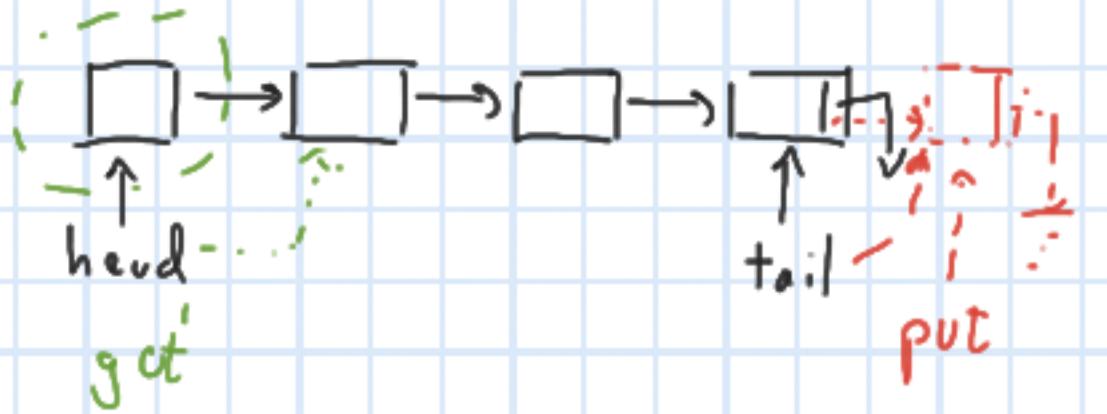
"coś, co przenosi ustwiać elementy na koniec"

używając "przeszły"

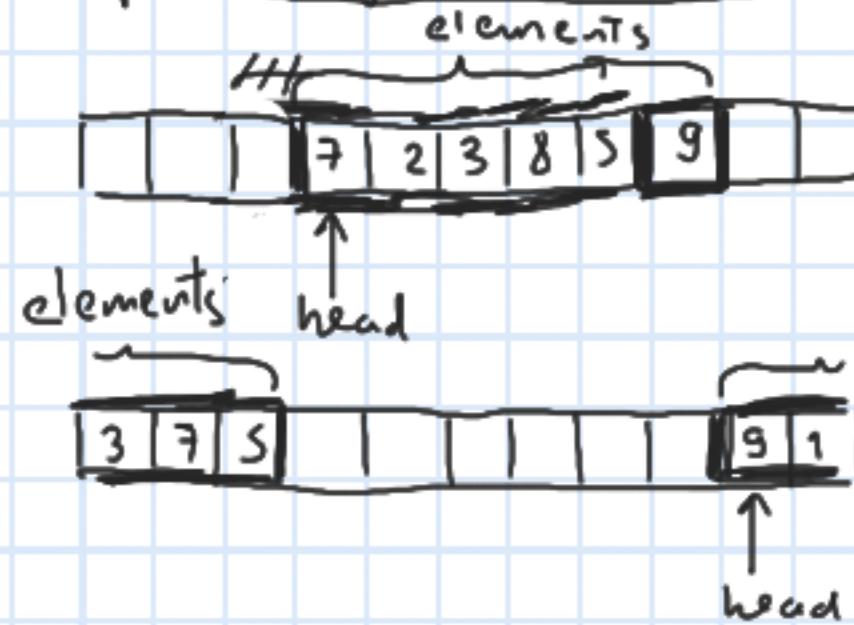
put / get

enqueue/ dequeue

Implementacja listowa

Implementacja tablicowa

Przepłynienie: ta sama
metoda co przy stosie

Standardowa zagadka

Jak zaimplementować kolejkę
mając do dyspozycji tylko
dwa stosy?

Kolejka priorytetowa (ang. priority queue)

"Coś do tego uładamy elementy poszczególnie

z priorytetem, a uzywamy w kolejowic
malejących priorytetów"

- insert
- extract max
- decrease key

Tablica asocjujaca / słownik

"Coś co można indeksować dowolnymi wartościom"

$$A["\text{stan}"] = 7$$

$$A["\text{mysz}"]$$

$$A[(1, 19)]$$

Implementacja

	insert	extract
- kopiec binarny	$O(\log n)$	$O(\log n)$
- posortowana tablica	$O(n)$	$O(1)$
- nieposortowana tablica	$O(1)$	$O(n)$
- j.u. dla listy		
- wiele innych		

Implementacja

- drzewa BST	$O(\log n)$
└ AVL	
└ RB / red-black	
└ B - drzewa	
└ drzewa Splay	
- skip lista	
- tablica hashująca	$O(1)$

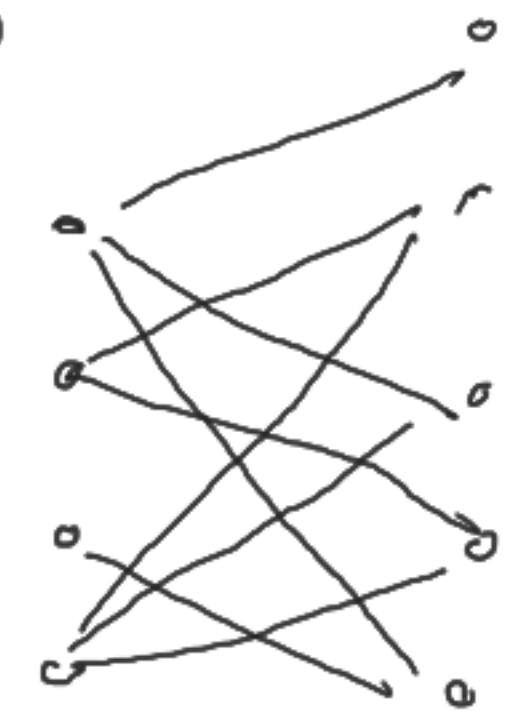
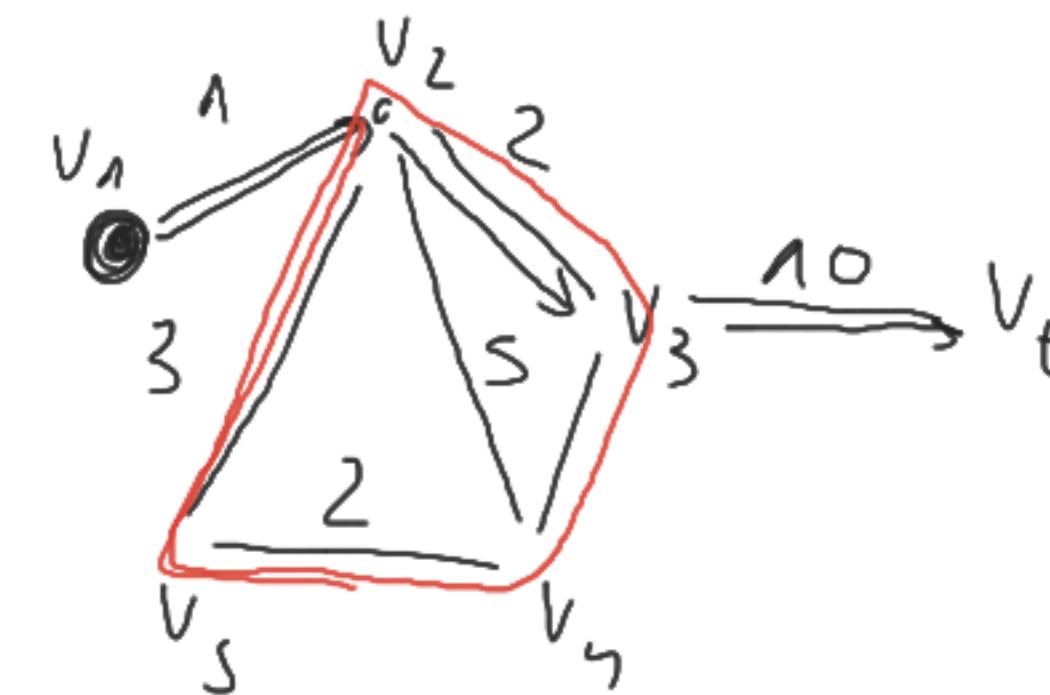
Algorytmy Grafowe

$$G = (V, E)$$

$$V = \{v_1, \dots, v_n\}$$

$$E = \{e_1, \dots, e_m\}$$

e_i - zbiór dwudziestu wierzchołków

Algorytmy i Struktury Danych

Wykład 6

Algorytmy grafowe

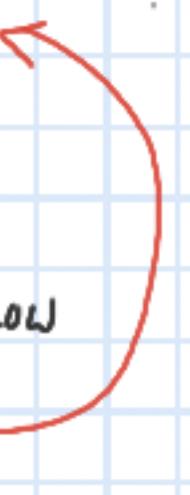
na ogół nie dopuszczamy
petli, węzli krawędzi (u, u)

Graf skierowany:

$$- G = (V, E)$$

$$- V = \{v_1, \dots, v_n\} - \text{zbiór wierzchołków}$$

$$- E = \{e_1, \dots, e_m\} \subseteq V \times V$$

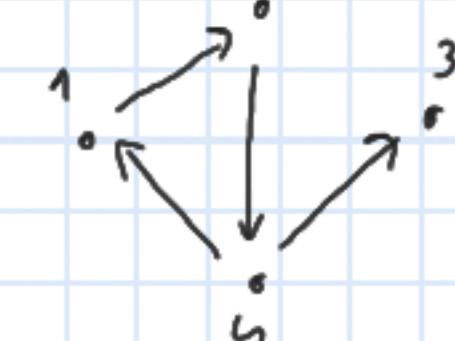
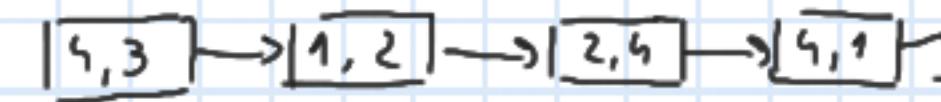

Graf nie skierowany jest zdefiniowany analogicznie,
ale kiedy krawędź to dwielementowy zbiór wierzchołków

↳ na ogół reprezentujemy jako graf skierowany
z krawędziami w die strony

Często z krawędziami i wierzchołkami związanej
dodatkowe informacje (np. wagę / długość)

Reprezentacja przez listy/tablice krawędzi

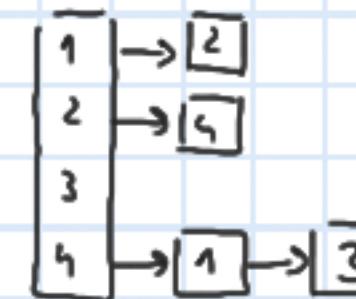
Reprezentacja macierzowa

	1	2	3	4
1	-	T	F	F
2	F	-	F	T
3	F	F	-	F
4	T	F	T	-

- tworzenie węzła istnieje krawędzi $O(1)$

- przegląd krawędzi wychodzących z
danego wierzchołka $O(n)$

Reprezentacja przez listy sąsiedztwa

- sprawdzenie węzła istnieje krawędzi
ma złożoność $O(n)$

- przegląd krawędzi wychodzących
z danego wierzchołka V_{max}
złożoność $O(d(v))$

stopień $v \rightarrow$ liczba wychodzących krawędzi

Algorytm BFS (Breadth-First Search)

mejście grafu uszere

```
def BFS(G, s)
# G = (V, E), s ∈ V
```

```
Q = Queue()
```

```
for v ∈ V: v.visited = False
```

```
s.d = 0
```

```
s.visited = True
```

```
s.parent = None
```

```
Q.put(s)
```

```
while not Q.isEmpty():
```

```
u = Q.get()
```

```
for v - sąsiad u:
```

```
if not v.visited:
```

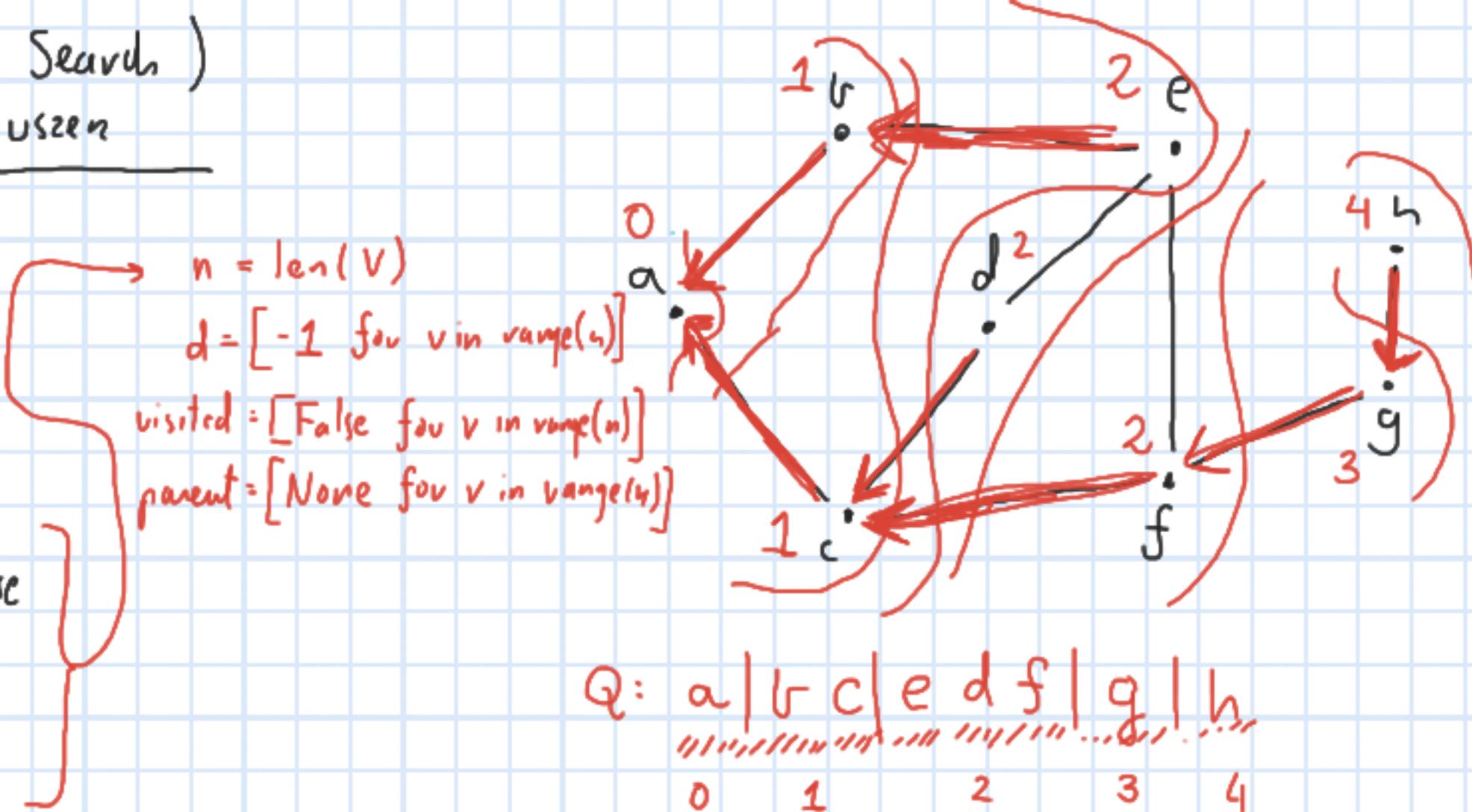
```
v.d = u.d + 1
```

```
v.parent = u
```

```
v.visited = True
```

```
Q.put(v)
```

return d, parent, visited

Q: a | b c | d e f | g | h
 0 1 2 3 4

BFS - znajduje najkrótsze ścieżki
 w sensie liczby krawędzi

Inne zastosowania:

- tafowanie spojów grafu
- drzewa chwytowe
- wykrywanie cykli

Zastosowanie

$O(V+E)$ - rep. listowa

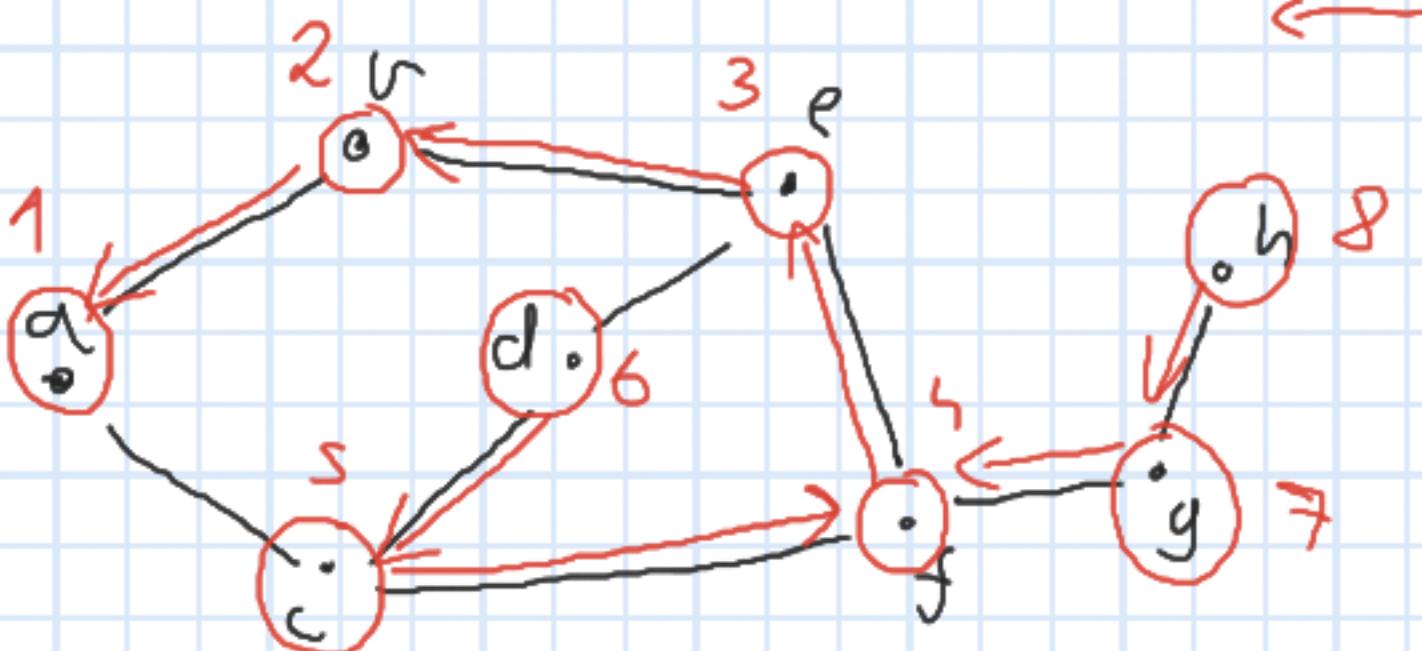
$O(V^2)$ - rep. macier

Algorytm DFS (depth-first search)

przeszukiwanie w głębi

```

def DFS( G )
#  $G = (V, E)$ 
for  $v \in V$ :
    v.visited = False
    v.parent = None
time = 0
for  $u \in V$ :
    if not u.visited:
        DFSVisit(G, u)
    
```


def DFSVisit(G, u)

nonlocal time

time += 1

u.visited = True

for $v - sasiad u$:

if not v.visited:

v.parent = u

DFSVisit(G, v)

time += 1

wierzchołek u został odwiedzony
i to jest czas odwiedzenia

v został pnietrowany /
czas pnietrowania

założenia

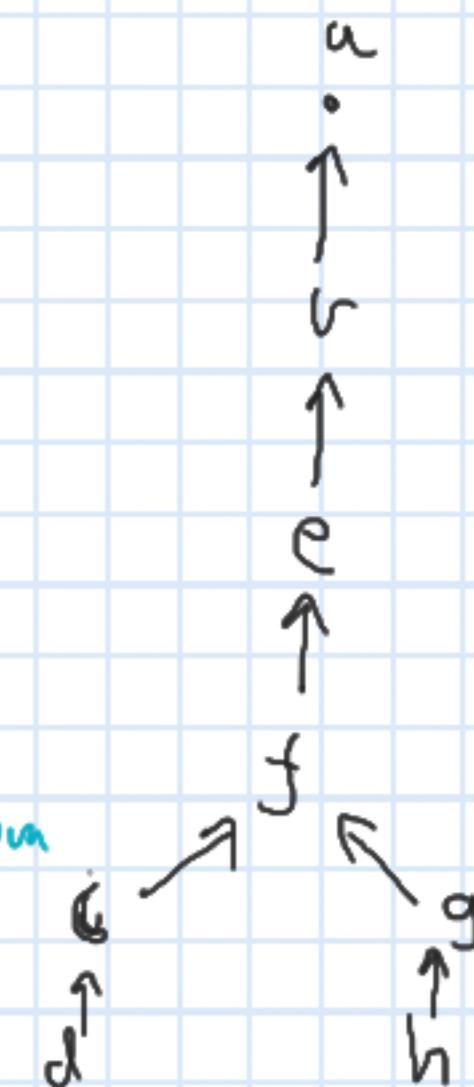
$O(V+E)$ - reprezentacja listowa

$O(V^2)$ - reprezentacja macienną

Zastosowania DFS

- spójność
- dwudzielność
- wykrywanie cykli
- sortowanie topologiczne
- silnie spójne składowe
- cykl Eulera
- mosty / punkty artykulacyjni

durus DFS

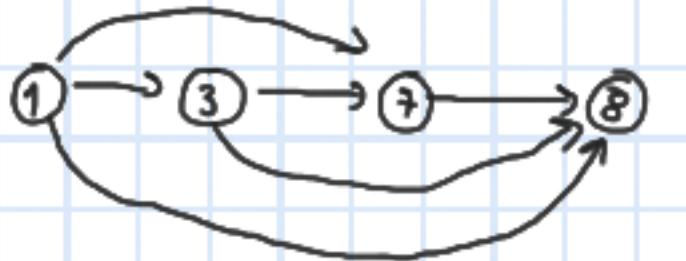

Sortowanie topologiczne

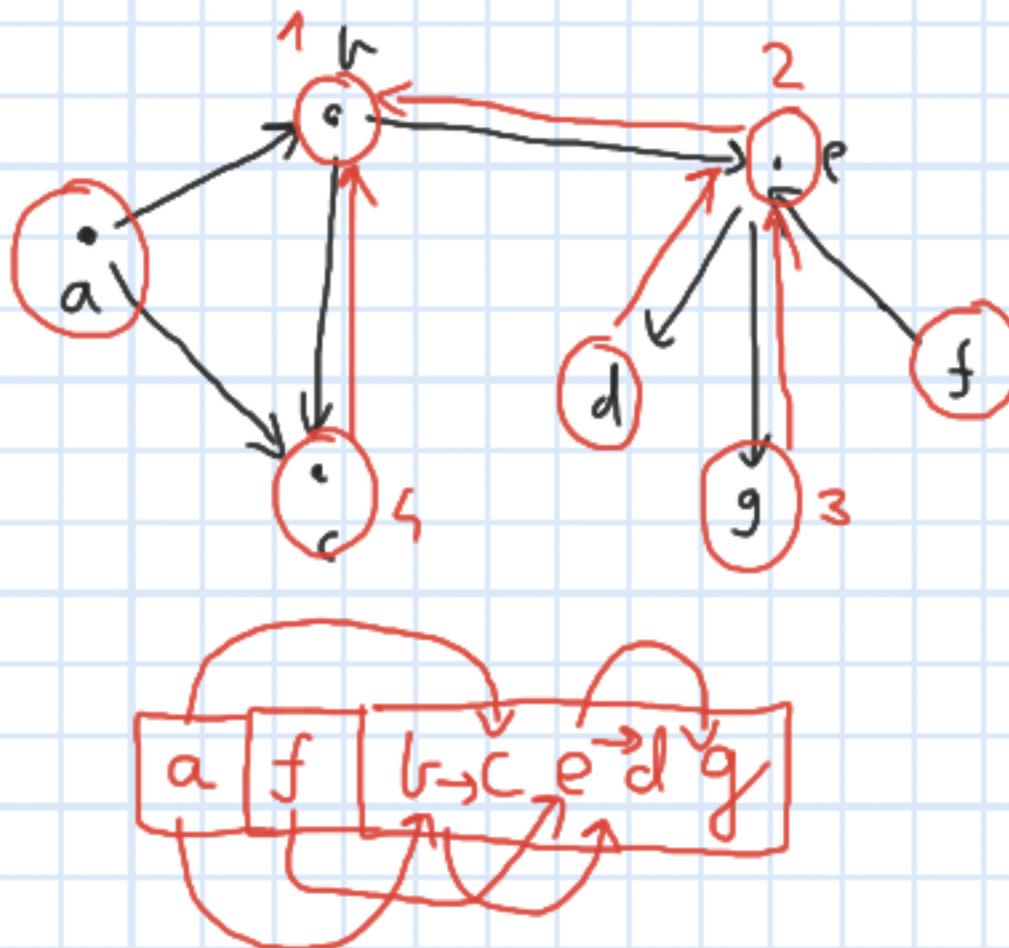
dag - directed acyclic graph

(skierowany grafacykliczny)

sortowanie topologiczne dagu: ułożenie jego wierzchołków w taki kolejność, że krawędzie wskazujące wychodzą z lewej na prawą

zastosowanie: wyznaczenie kolejności realizacji zadań jeśli niektóre muszą być wykonane przed innymi.

Algorytm

- uzupełnianie DFS

- po "przebranieniu" każdego wierzchołka dodać go na koniec tworzonej listy

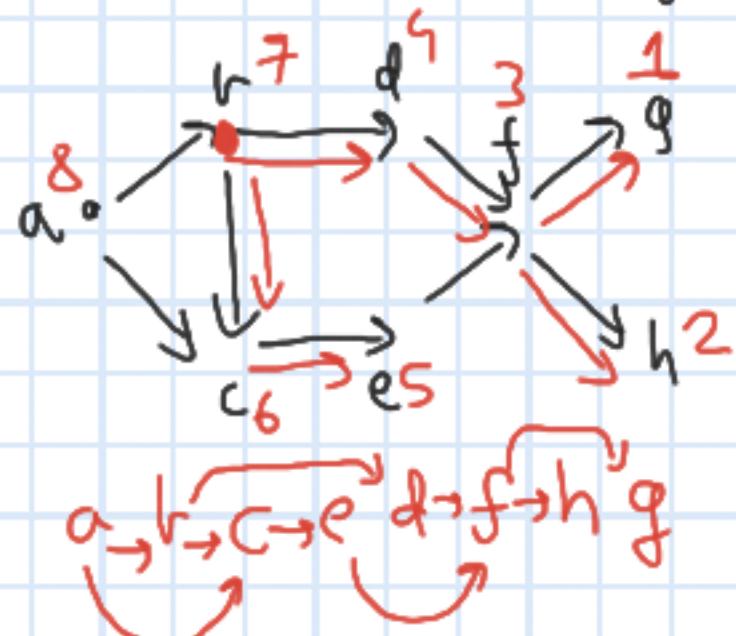
Algorytmy i Struktury Danych

Wykład 7

Zastosowania algorytmu DFS

① Sortowanie topologiczne DAGu

- uruchamiany DFS
- po metronemie wierzchołka dopisujemy go na koniec listy

② Cykl Eulera

def Cykl Eulera w grafie G to taki cykl, który przechodzi przez każdy krawędź G dokładnie raz

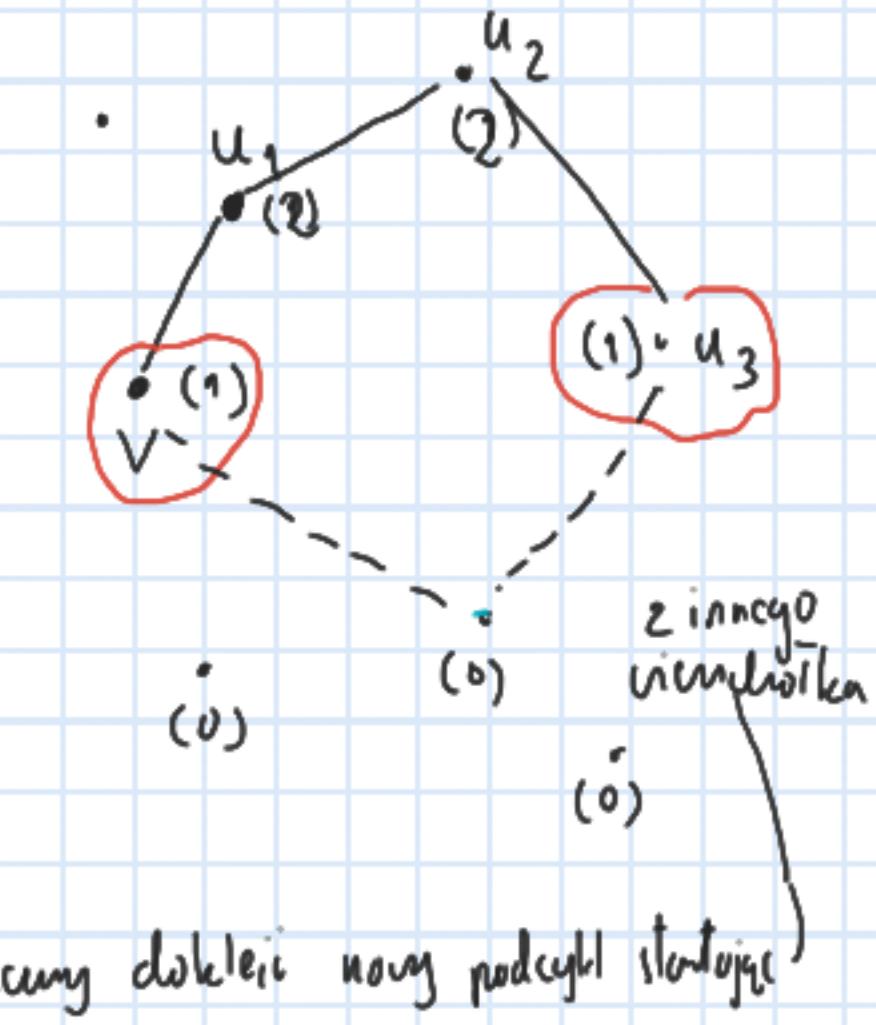
tw Graf nieskierowany i spójny posiada cykl Eulera
której kiedyś jego wierzchołek ma parzysty stopień

"dowód"

Wavneki liczące : oznacze

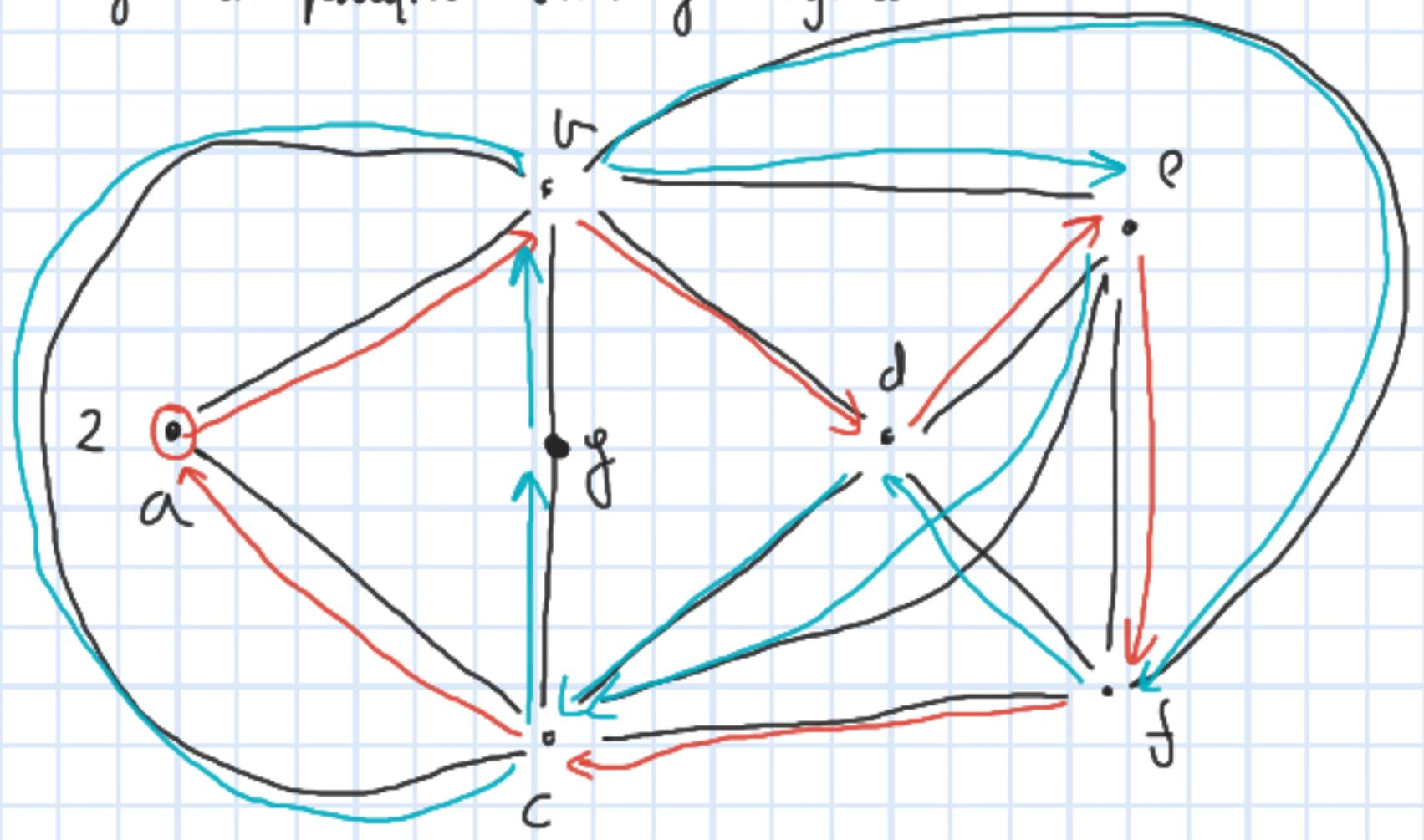
Wavneki wystawiające :

- wyliczamy stopnie wierzchołków v ,
- startując z v wędrujemy, za każdym razem wybierając dovolną jeszcze nie wizytowaną krawędź
- w końcu z powrotem dotknemy do v
- = albo znaleźliśmy cykl Eulera, albo mamy dalej nowy podcykl startując

Algorytm

- wykonujemy DFS, ale:
- po drodze "uwaramy" krawędzie po których przeliszczyliśmy
- do danego wierzchołka mówimy wejść dwoma linkami raz
- po nawiązaniu danego wierzchołka dopisujemy go na koniec trwającego cyklu

a b c d e f g h i j

Złożoność

Taka sama jak DFS

$$\underbrace{O(V+E)}_{\text{rep. lista}}, \quad \underbrace{O(V^2)}_{\text{rep. macierza}}$$

także w czasie w porównaniu złożoności

$$O(V^2+VE), \quad O(V^3)$$

def Cykl Hamiltona to cykl prosty, który odwiedza każdy wierzchołek dokładnie raz

Algorytm: Brute-force — sprawdz $O(V!)$ możliwości

Nie da się wiele lepiej, bo rozpoznawanie w graf

ma cykl Hamiltona jest problemem NP-zupełnym

③ Silnie spójne składowe w grafie skierowanym

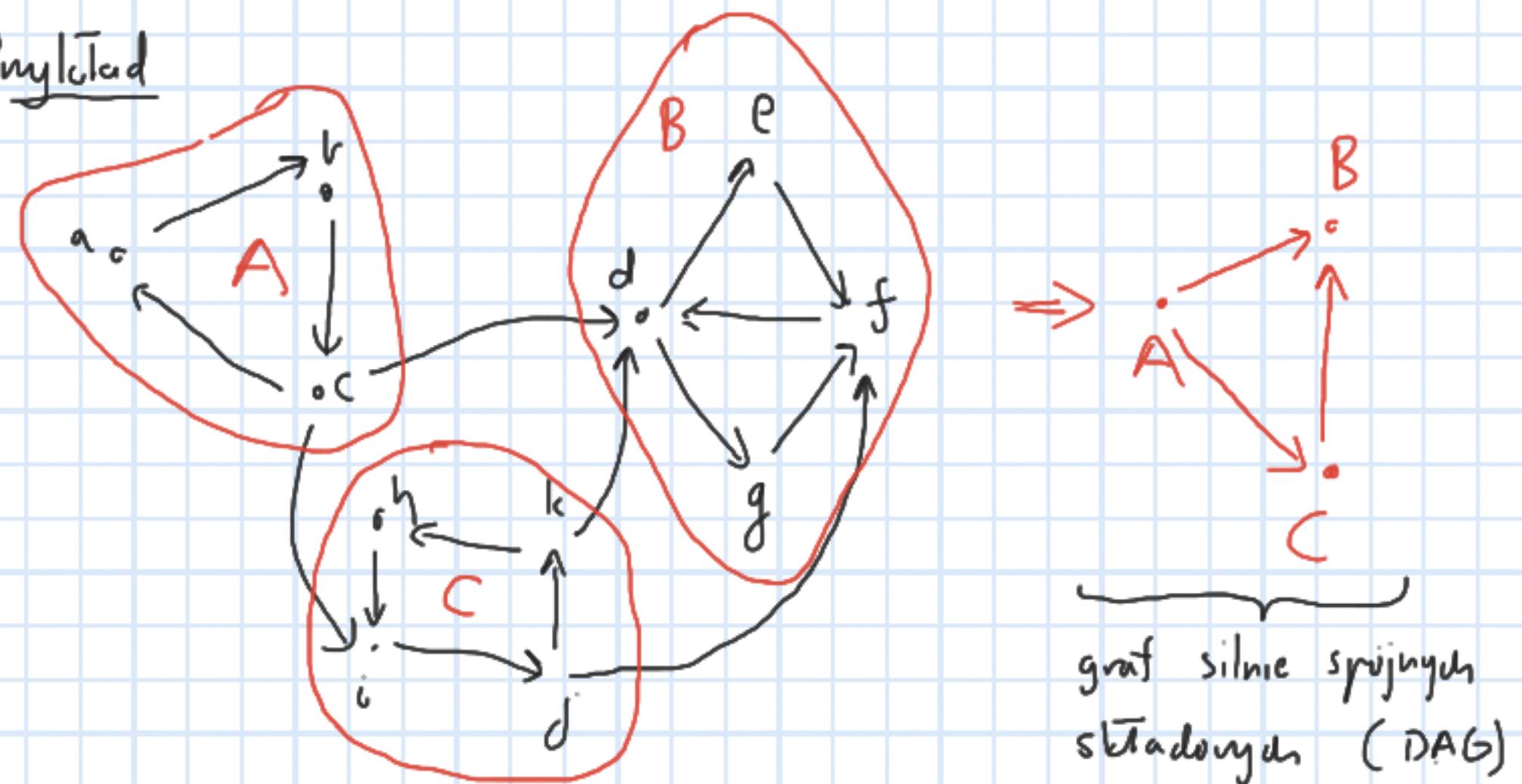
def Niech $G = (V, E)$ będzie pewnym grafem

skierowanym. Mówimy, że $u, v \in V$ należą do tej

samej silnie spójnej składowej jeśli istnieje ścieżka

skierowana z u do v oraz z v do u

Ponkładać

Algorytm

1. Wykonaj DFS na grafie G , zapisując czasę przetworzenia

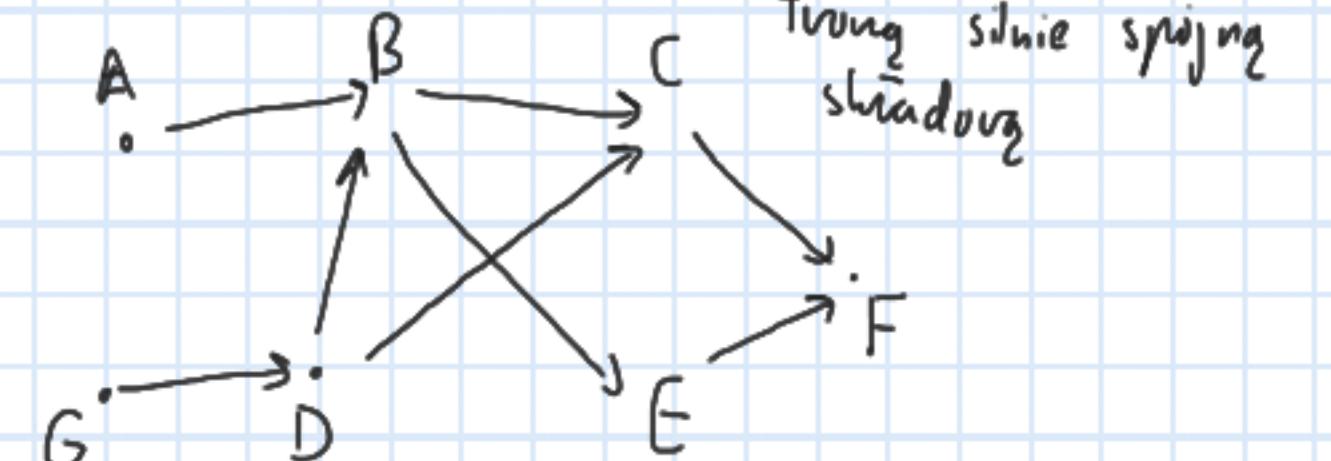
2. Odwróci kierunek wszystkich krawędzi

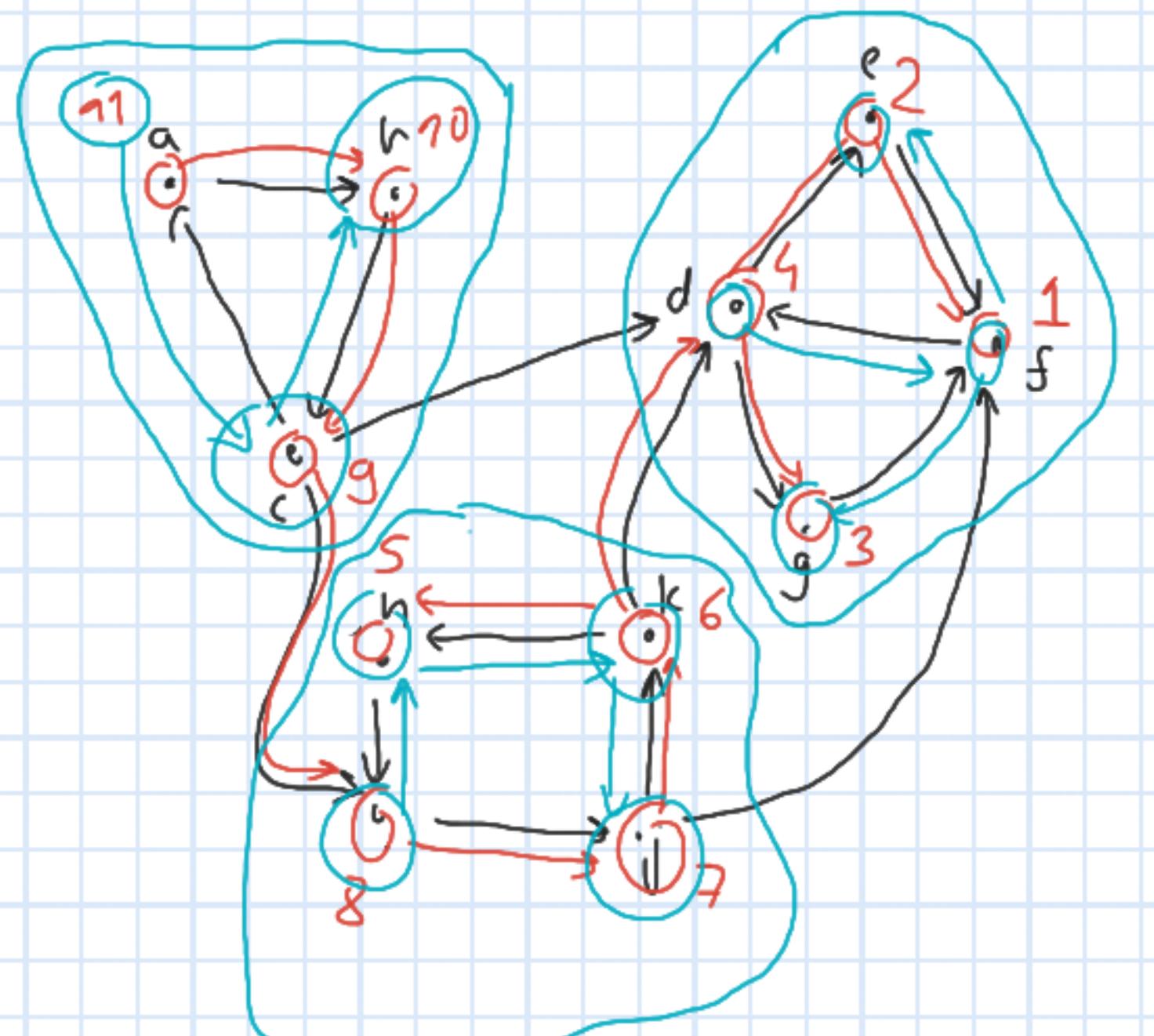
3. Wykonaj DFS, zaczynając od stacjonarnego wierzchołka

w kolejności malejących czasów przetworzenia

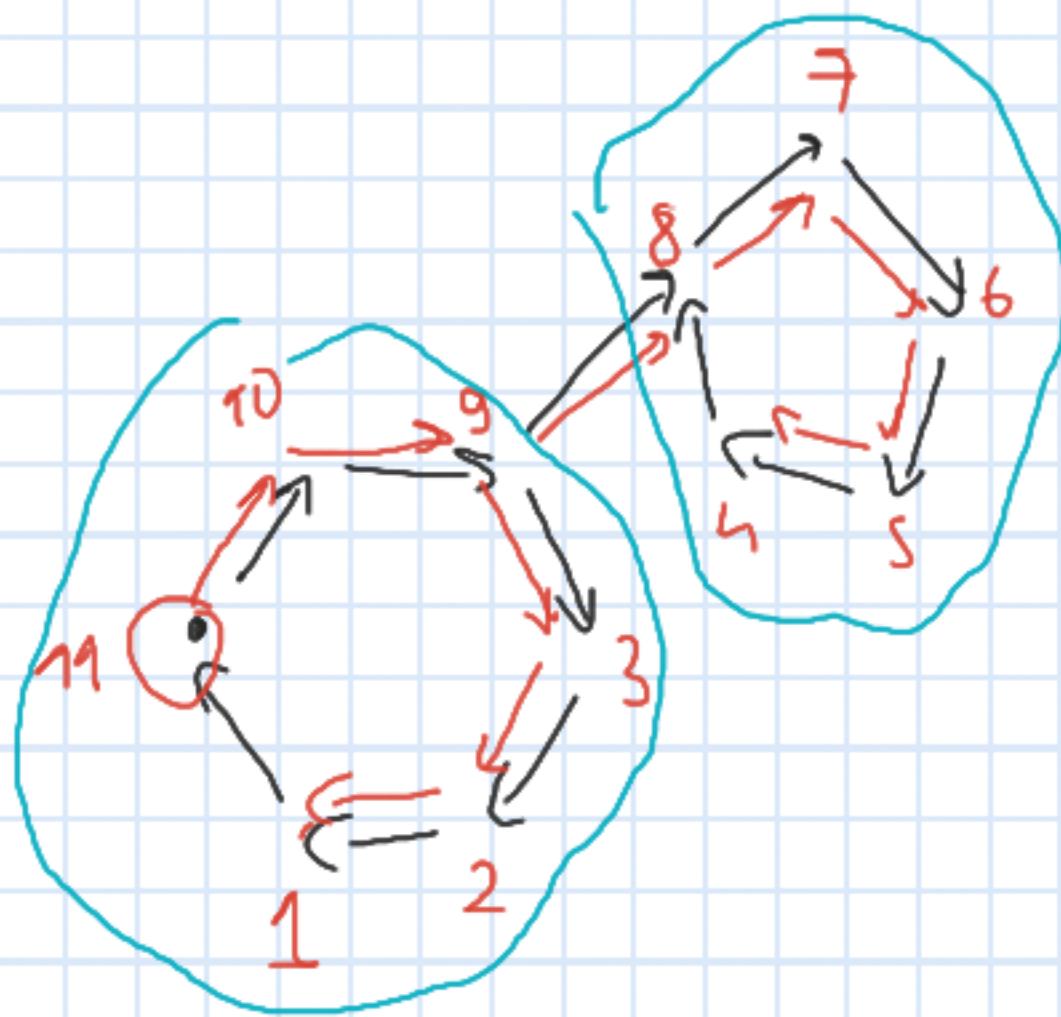
z poprzedniego wykonania

Intuicja

Punktland

Zuordnung

$O(V+E)$, $O(V^2)$

↑
Liste

↑
Matrix

④ Mosty w grafach nieskierowanych

def

Krawędź $e \in$ grafie nieskierowanym G

jeśli mostem jest jej usunięcie powoduje, że graf

staje się rozszczepiony

tu Krawędź e jest mostem utw. gdy
nie leży na żadnym cyklu prostym w grafie

Dowód

e jest mostem $\Rightarrow$ nie leży na cyklu
(bo usunięcie jej usunięcie nie rozspaja grafu)

e nie leży na żadnym cyklu $\Rightarrow$ e jest mostem

(jeśli $e = \{u, v\}$, to jej usunięcie
powoduje, że nie ma szlaku z u do v)

Algorytm

1. Użykuj DFS, dla każdego v zapisz
jego czas odcięcia $d(v)$

2. Dla każdego wierzchołka v oblicz

$$\text{low}(v) = \min \left(\begin{array}{c} d(v), \\ \min_{\substack{u \in \text{wierzchołki \\ sąsiadów } v \\ \text{z czasem } d(u)}} d(u), \\ \dots \end{array} \right)$$

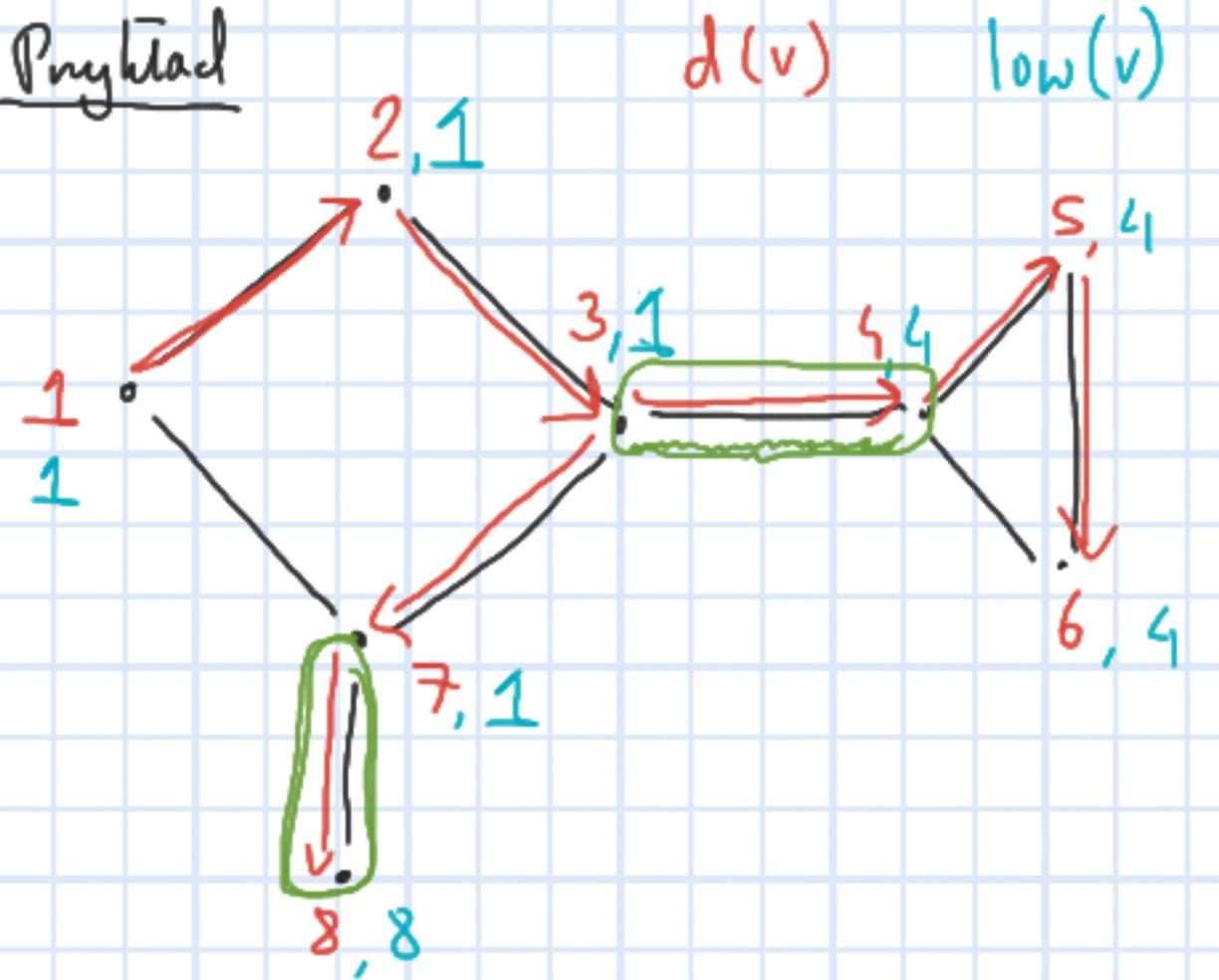
$$\min_{\substack{u \text{ to dzieci } v \\ u \text{ dające DFS}}} (\text{low}(u))$$

wzgl. v u mniejsze
DFS

3. Mosty to krawędzie $\{v, p(v)\}$
takie gdzie $d(v) = \text{low}(v)$

Idea: $\text{low}(v)$ - identifikator cyklu

Prybilad

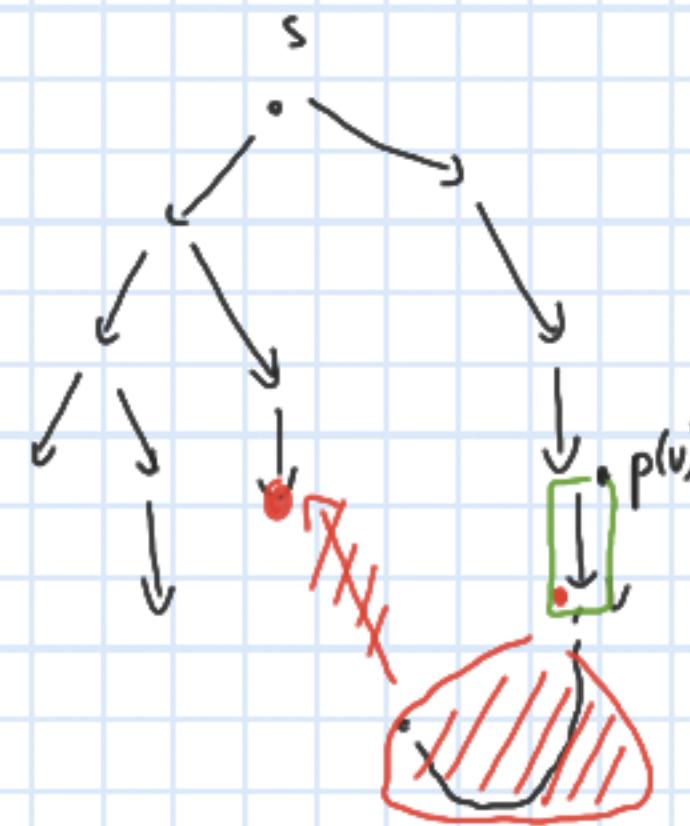

Jeli $d(v) = \text{low}(v)$ to kresydt

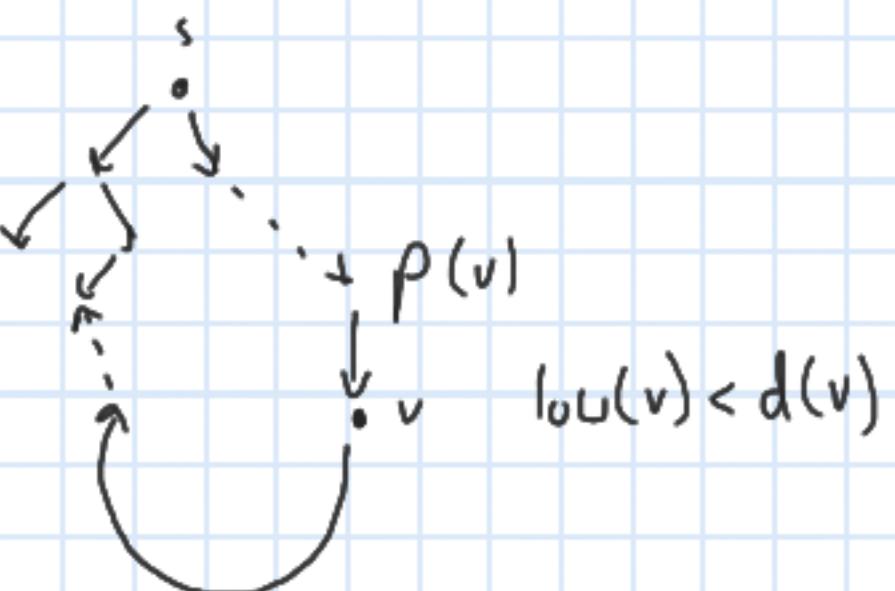
$\{p(v), v\}$ jst mostem

takej kresydt
do $p(v)$ lbo
viendostka
o mizgu
cznie
odwiedzene
nic ma

$\therefore p(v)$
 $\therefore d(v) = \text{low}(v)$

Jeli $\text{low}(v) < d(v)$ to $\{p(v), v\}$ nic jst mostem

Algorytmy i Struktury Danych

Wykład 8

Reprezentacja grafów ważonych

$$G = (V, E)$$

①

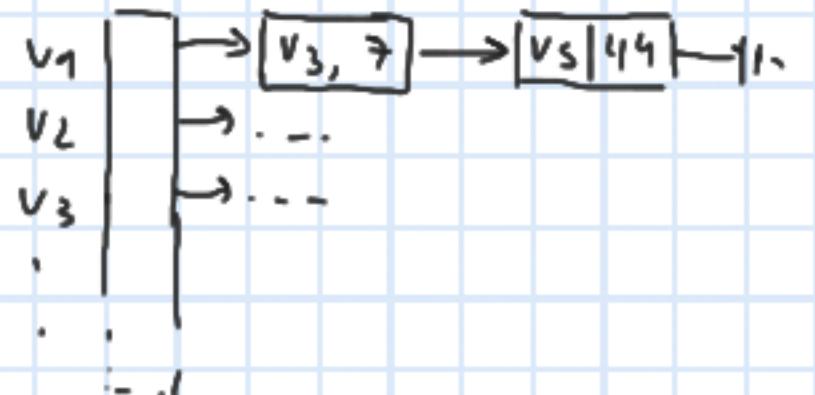
$$w: E \rightarrow \mathbb{N} \quad (\mathbb{Z}, \mathbb{R})$$

Reprezentacja macierzowa

w - matryca wag

$w[i][j]$ - waga krawędzi między
ciennostkami v_i oraz v_j
(∞ jak nie ma)

Reprezentacja listowa

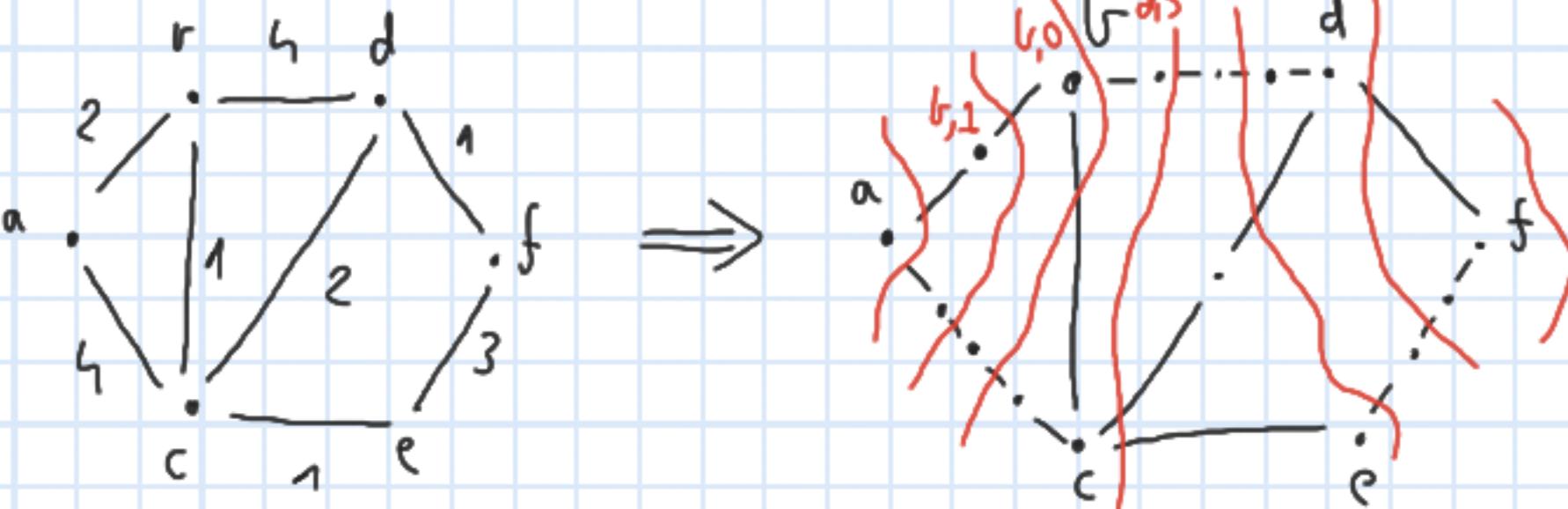

Problem znajdowania najkrótszych ścieżek

- 1 · 1 } na elementarnym poziomie trudne do uklasystania
- 1 - wszyscy } standardowe wersje problemu
- wszyscy - unikalny

Podejście elementarne / BFS

długość/wagi krawędzi to małe liczby naturalne

trzymany są same wendowią odpowiednio dzidele krawędzi

Algorytm Dijkstry - algorytm elementarny,

ale u każdym kroku skacze do najbliższego

przeciwlego wierzchołka

{ nie wymagamy rag naturalnych, ale

{ muszą być nieujemne

Nataga

$$G = (V, E)$$

$w(u, v)$ - odległość z u do v

$u.d$ - oszacowanie odległości ze źródła do u

$u.parent$ - poprzednik na najkrótszej ścieżce
ze źródła

$O(E \log V)$

$\rightarrow O(V^2)$

np. macierowa
z "liniową kolejką"

Algorytm (start z $s \in V$)

1. Umiesci wszystkie wierzchołki w kolejce priorytetowej z oszacowaniem odległości ∞

} u praktyce realizowane inaczej

2. Zmien odległość s na 0

3. Polci wierzchołki są w kolejce

- wyjmij z kolejki wierzchołek u o minimalnej wartości $u.d$

- dla każdej krawędzi $\{u, v\}$
wykonaj relaksację

dof relax(u, v):

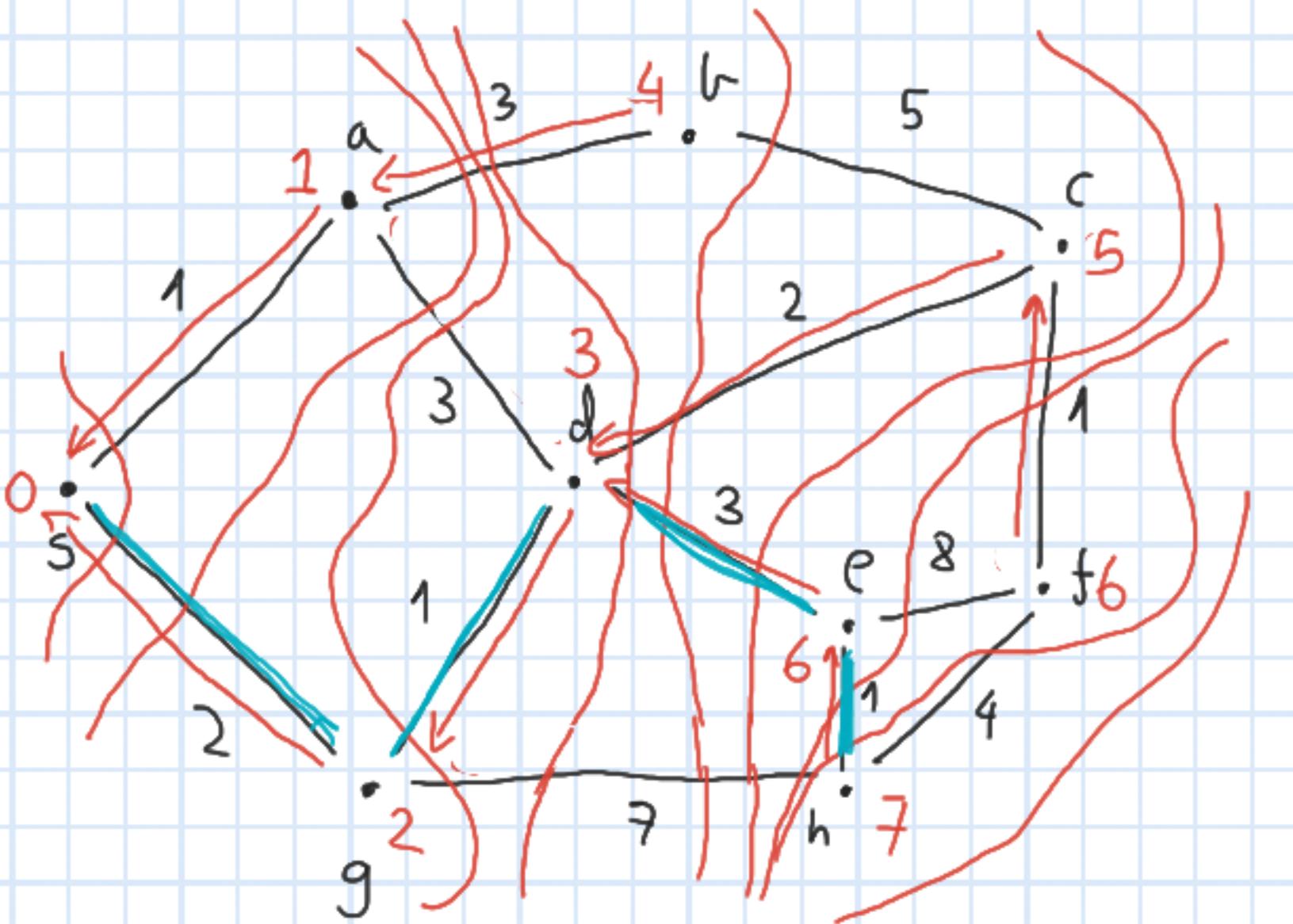
if $v.d > u.d + w(u, v)$:

$v.d = u.d + w(u, v)$

$v.parent = u$

algorytm Dijkstry dla rep. listowej
z kopcem binarnym

Pnyktaad

Długiego algorytm Dijkstry jest poprawny?

- by realizować BFS z dodanymi niendotkami
(nieprawidłowy argument jeśli wagi nie są naturalne)
- dowód indukcyjny

tw Gdy algorytm Dijkstry wyznacza niendotki w

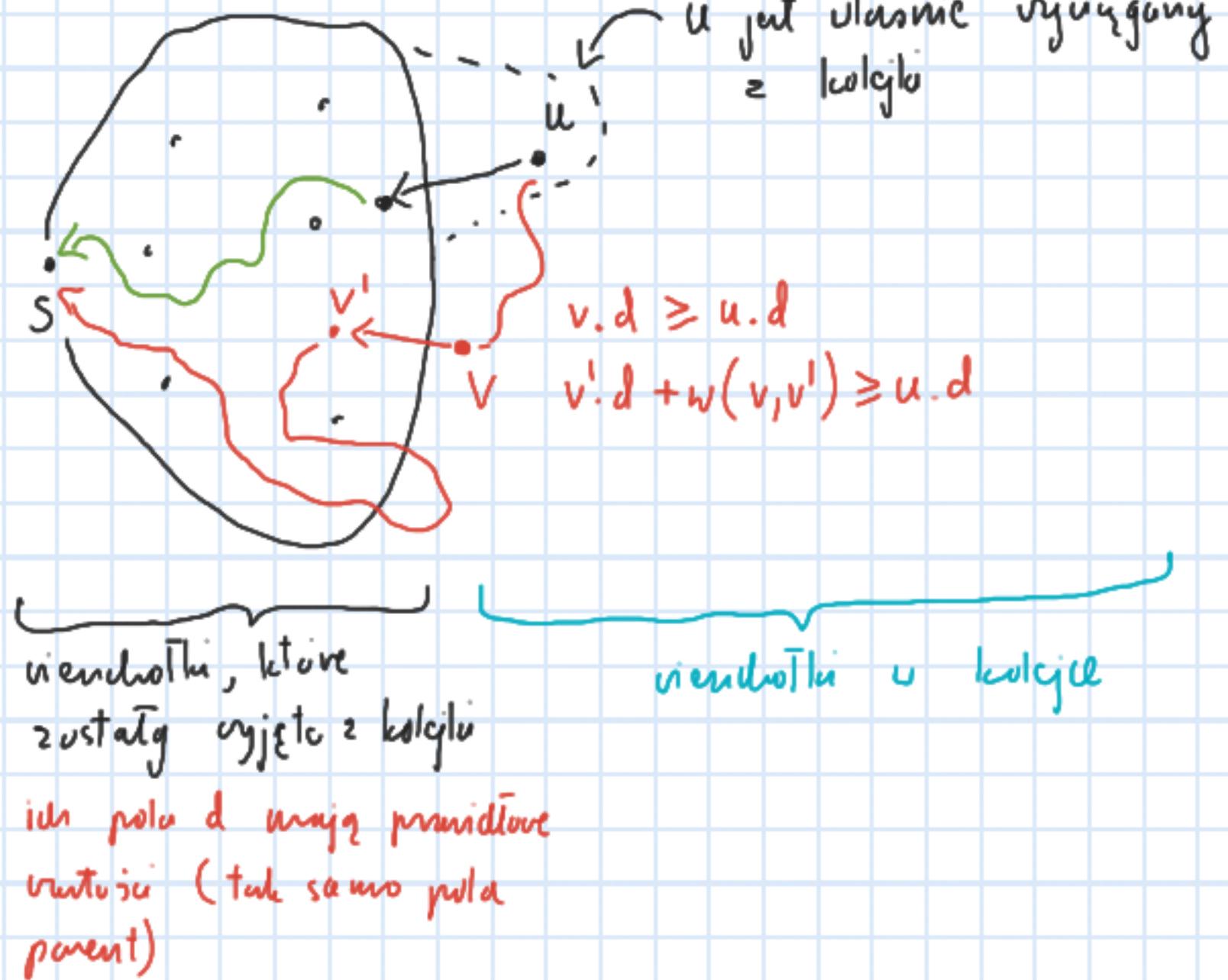
z kolejką, to jego pula $u.d$ zawsze dłuższa

najniższej ścieżki z s do u

Dowód (prz. indukcyj.)

Podstawa indukcji — dla s jest to weryfikowany
sposób mierzenia

Krok indukcyjny

Algorytm Bellmana - Forda

Najkrótsze ścieżki gdy dopuszczamy ujemne wagę

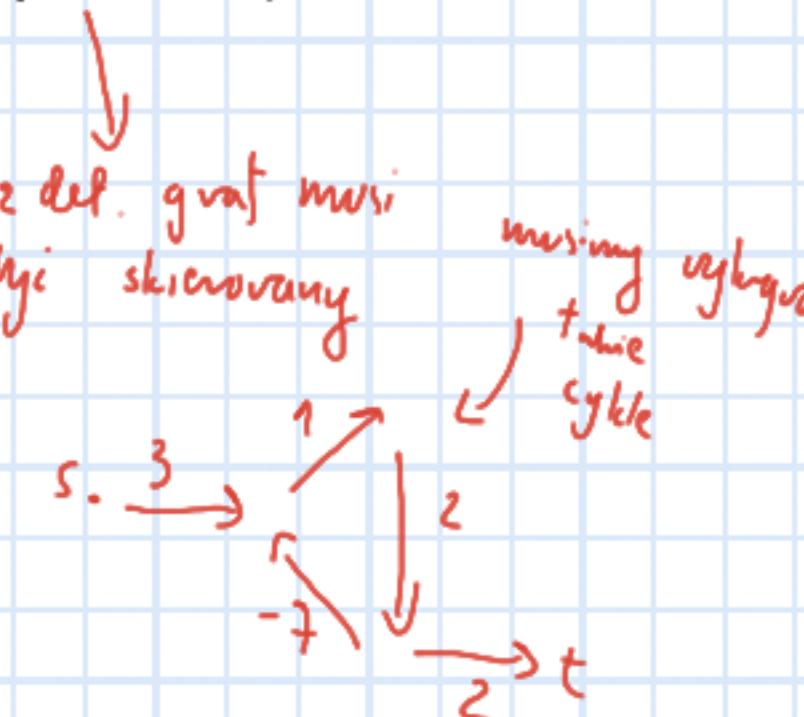
① Inicjalizacja

for $v \in V$:

$$v.d = \infty$$

$v.parent = \text{None}$

$$s.d = 0$$

② Relaksacja

for i in range ($|V| - 1$):

for $(u, v) \in E$:

Relax (u, v)

$\boxed{O(|V||E|)}$

③ Wyfiltracja

wy dla każdego $(u, v) \in E$:

$$v.d \leq u.d + w(u, v) ?$$

Jśli weryfikacja tego nie jest ujemna to dla każdego i :

$$v_i.d \leq v_{i-1}.d + w(v_{i-1}, v_i)$$

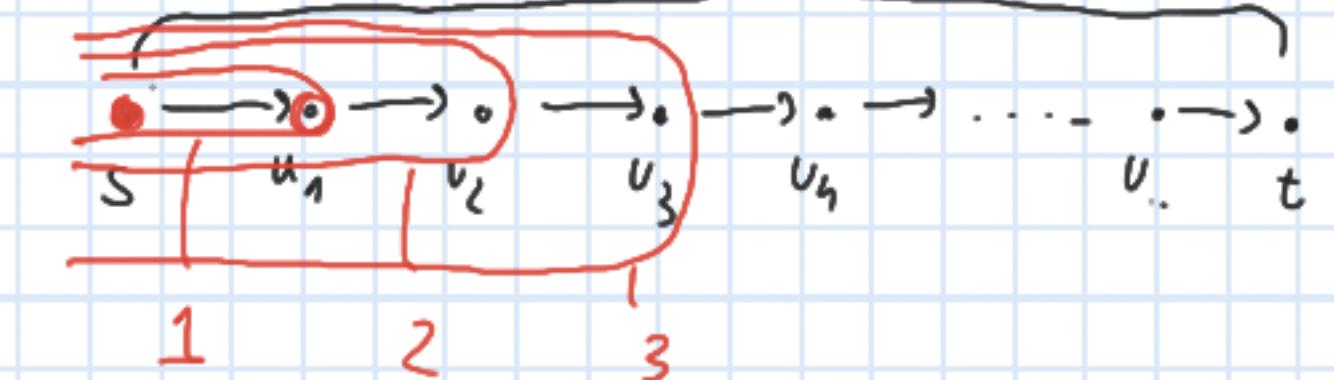
Po zsumowaniu tych nierówności:

$$\sum_{i=1}^k v_i.d \leq$$

$$\sum_{i=1}^k (v_{i-1}.d + w(v_{i-1}, v_i))$$

Czyli krok ① + ② daje dobry wynik, jeśli nie ma cykli o ujemnej wagie?

najkrótsza ścieżka z s do t

Kiedy iteracja relaksuje w najmniej jednego kroku najkrótszą ścieżkę

Czyli ③ wykrywa ujemne cykle

$$\sum_{i=0}^{k-1} w(v_i, v_{i+1}) < 0$$

$$\left\{ \begin{array}{l} v_k = v_0 \\ \dots \end{array} \right.$$

Sprowadzić

Najkrótsze ścieżki między każdą parą wierzchołków

- $|V|$ wyciągnięcie Dijkstry $O(VE \log V)$

- $|V|$ wyciągnięcie Bellmana-Forda $O(V^2 E)$

Istnieje specjalizowany algorytm Floyda - Warshalla

który znajduje rozwiązanie w czasie $O(V^3)$

Algorytmy i Struktury Danych

Wykład 9

Najlepiej umieścić między kredy
pewne wierszotkiów

Konvenya

W specjalizowanych algorytmach
stosuje się reprezentację macierzy

$D[u][v]$ - dt. najmniejszy suci
z u do v

$P[u][v]$ - "parent" – výchozík
tři před v na nejkratší
cestě z u do v

Algorytm Floyd - Warshalla

Idea: jeśli znamy najkrótsze ścieżki między każdą parą wierzchołków, które jako unikalne wierzchołki

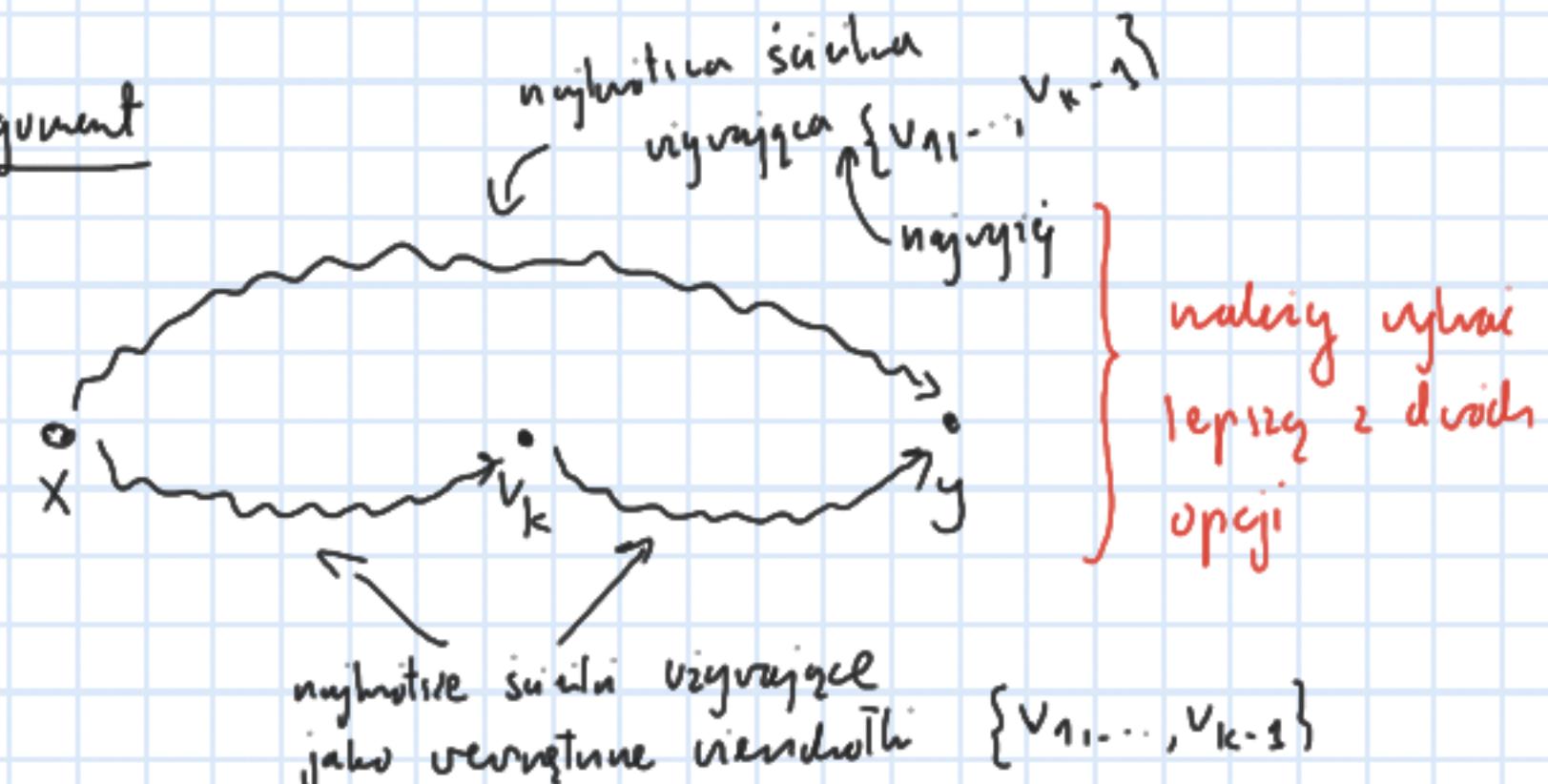
Uiyuy

$$\{v_1, \dots, v_{k-1}\}$$

to wiec my osiągnąć to samo dla

$$\{v_1, \dots, v_k\}$$

Argument

Konwencja

$$V = \{v_1, \dots, v_n\}$$

$S^{(t)}$ - macierz długoci najkrótszych ścieżek opartych o węzły tne
wierzchołki ze zbioru $\{v_1, \dots, v_t\}$

$S^{(0)}$ - macierz wag krawędzi między
wierzchołkami
 $(\infty$ oznacza brak krawędzi)

$$P^{(0)}[x][x] = \text{None}$$

$$P^{(0)}[x][y] = \begin{cases} x - jaki waga krawędzi z x do y \\ \text{None} - w p.p. \end{cases}$$

założonośc
 $\Theta(n^3)$

Algorytm

for t in range ($1, n+1$):

; for $x \in V$:

; ; for $y \in V$:

$$S^{(t)}[x][y] = \min(S^{(t-1)}[x][y], S^{(t-1)}[x][v_t] + S^{(t-1)}[v_t][y])$$

$$D = S^{(n)}$$

uzupełnianie macy P

$$\left\{ \begin{array}{l} P^{(t)}[x][y] = P^{(t-1)}[x][y] \\ P^{(t)}[x][y] = P^{(t-1)}[v_t][y] \end{array} \right.$$

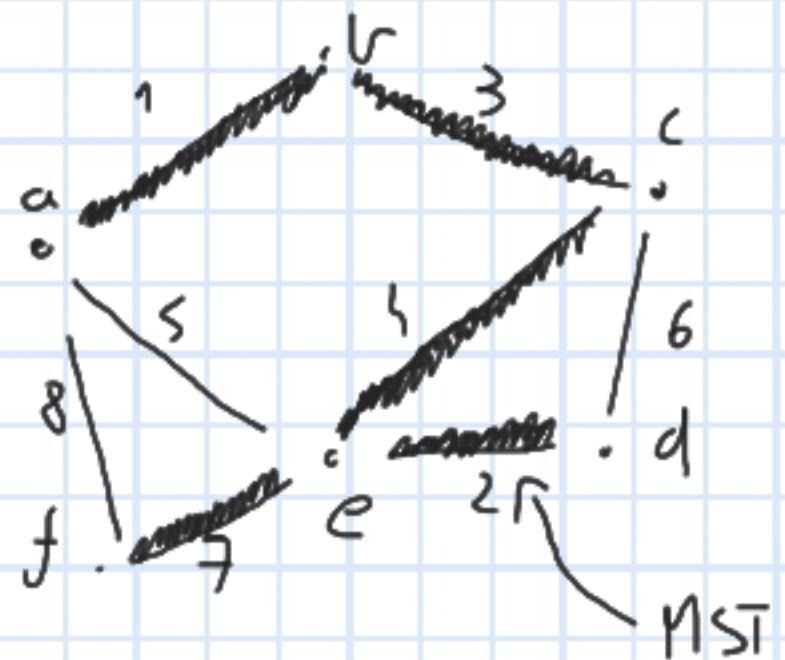
U implementacjach
wykonamy tylko
jednej macy

Minimalne drzewa rozpinające (minimal spanning trees, MST)

$G = (V, E)$ - graf niesklawowany ← spójny

$$w: E \rightarrow \mathbb{R}_+$$

Cel: znaleźć podzbiór krawędzi tworzący spójny podgraf (obejmujący wszystkie wierzchołki), o minimalnej sumie wag

Obszary

$$G = (V, E), w: E \rightarrow \mathbb{R}_+$$

Jśli $A \subseteq E$ jest podzbiorem krawędzi pewnego MST dla G oraz $e = \{u, v\}$ jest krawędzią, taką że:

a) $e \notin A$

b) $A \cup \{e\}$ nie zawiera cyklu

c) e ma minimalną wagę wśród krawędzi spajających parzyste wierzchołki

to $A \cup \{e\}$ jest podzbiorem krawędzi pewnego MST dla G

$$\text{Twierdzenie } T = (T' - \{e'\}) \cup \{e\}$$

$$w(e') \geq w(e)$$

$$w(T) \leq w(T'), \text{ więc } T \text{ to MST}$$

Dowód

Jśli $e = \{u, v\}$ n.c należy do żadnego MST zaczynającego się w A , to istnieje inna krawędź, stojąca do (spur A)

zapierająca trasę v MST rozpięającą A
z u do v

Niedł. to będąc $e' = \{x, y\}$

T' - rozpięjące A :

Algorytm Kruskala dla MST

1. Posortuj krawędzie po wadze

2. $A = \emptyset$

3. Pręgadaj krawędzie w kolejności
niespołigowych wag

- jeśli $A \cup \{e\}$ nie tworzy
cyklu to

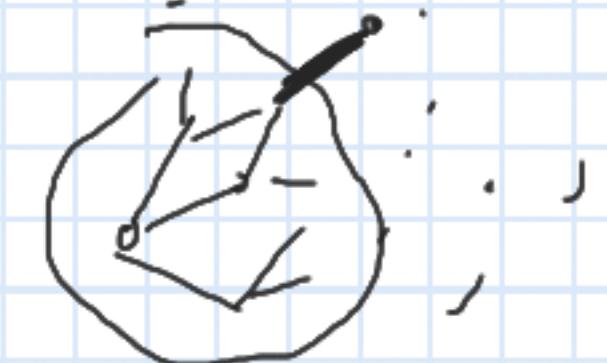
$$A := A \cup \{e\}$$

4. Zwróć A

$O(E \log V)$ - złożoność czasowa
(o ile szybko wykrywamy
krawędzie tworzące cykl)

Algorytm Prima dla MST

v - wierzchołek startowy

1. Umieścimylistycie wierzchołki

w kolejce priorytetowej z wagą ∞

2. Zmieni wagę v na 0

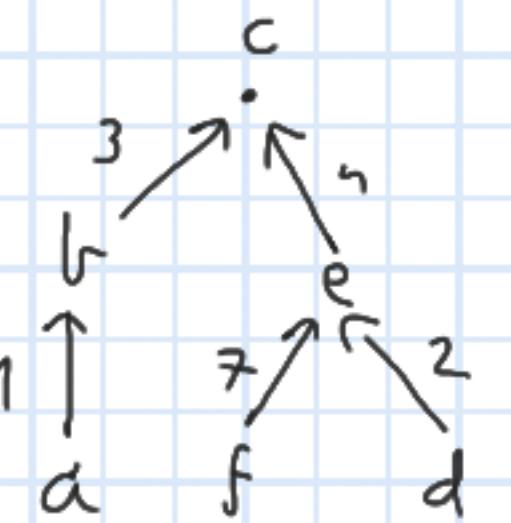
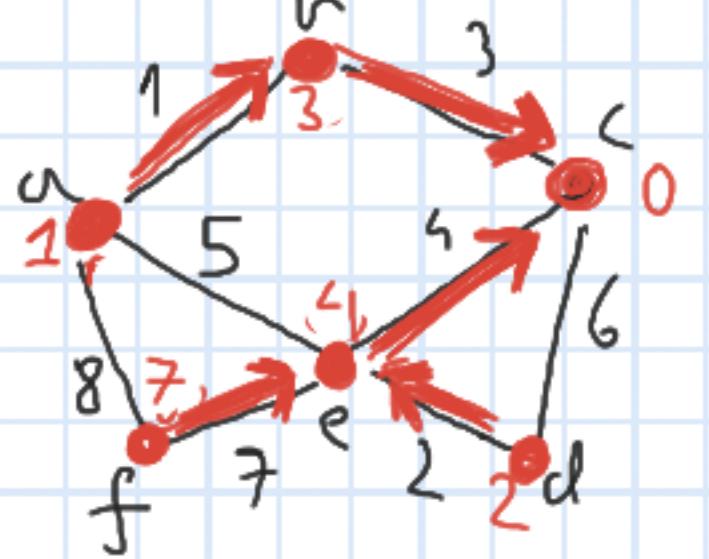
3. Później wierzchołki są w kolejce:

- wybierz wierzchołek u o minimalnej wadze z
kolejki

- dla każdej krawędzi $\{u, x\}$, jeśli
waga $w(\{u, x\}) < \text{waga } x \text{ w kolejce, to}$
zmień wagę x na $w(\{u, x\})$
(aktualizuj parent)

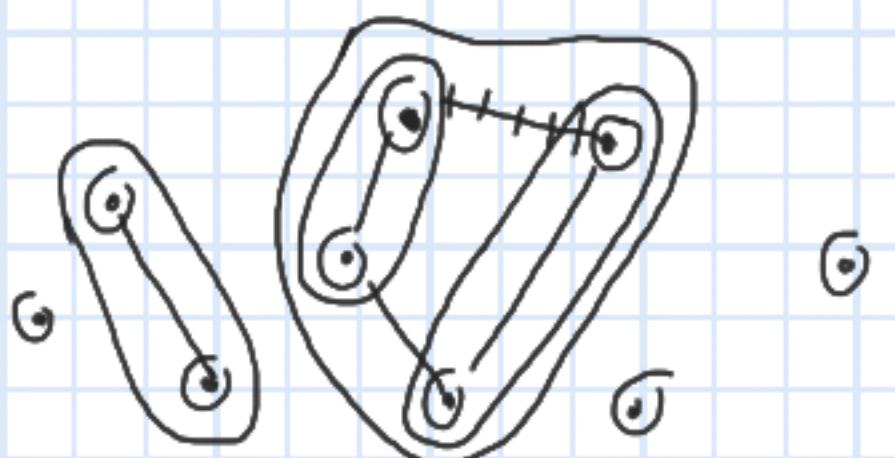
$O(E \log V)$

Pozycja

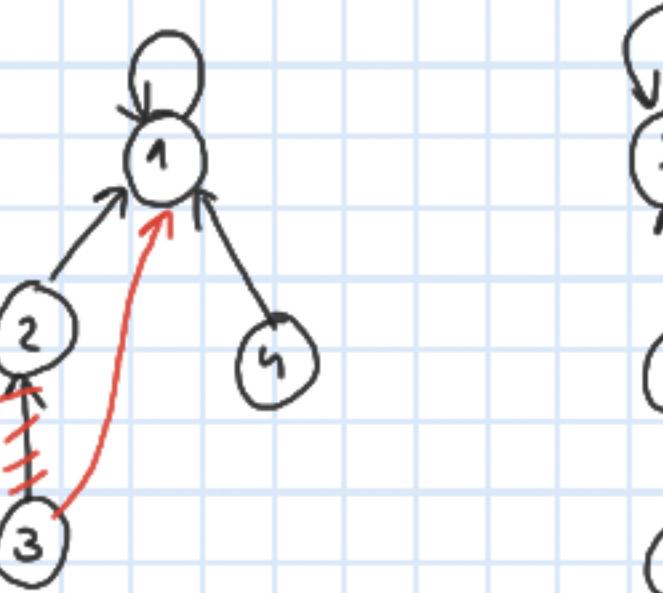

Rodzina zlioniu roztagonych - struktura
Find/Union

Idea

Struktura Find / Union oparta o las zlioniu roztagonych

Operacja Find: Wędrujemy w gory dnia do konenia
i jego zwracamy jako identyfikator zlioniu
+ kompresja scialki

Operacja Union: dotagiamy koneni jednego dnia do
drugiego

z kaidym zlioniem tzw. "range"
i dotagiamy dnia o mniejszej rangie do
tego o wiekszej (jeli rangi wieksze, to obaj te
knie dotagamy, ale rangi mniejsze o 1)

```
class Node  
    def __init__(self, value)  
        self.parent = None  
        self.rank = 0  
        self.value = value
```

```
def findset(x):  
    if x.parent != x:  
        x.parent = findset(x.parent)  
    return x.parent
```

Jeli stosujemy tzw. emisie wg. rangu
over kompresji ścieżki to ciąg
w operacji ma złożoność $O(m \log^* m)$

gdrīc

$\log^+(m)$ to lustra zastosowan log
do m postulowa by wynik
spadku do ≤ 1

$$\log(\log(\log(m))) \leq 1$$

```

def union( x, y ):
    x = findset( x )
    y = findset( y )
    if x.rank > y.rank:
        y.parent = x
    else:
        x.parent = y
    if x.rank == y.rank:
        y.rank += 1

```